

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-1/12

Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas
v.
Autoridade da Concorrência

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunal da Relação de Lisboa)

„Svaz certifikovaných účetních — Právní úprava týkající se systému povinného vzdělávání certifikovaných účetních — Článek 101 SFEU — Sdružení podniků — Omezení hospodářské soutěže — Odůvodnění — Článek 106 odst. 2 SFEU“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 28. února 2013

1. *Hospodářská soutěž — Pravidla Unie — Podnik — Pojem — Certifikovaní účetní — Zahrnutí*
(Články 101 SFEU, 102 SFEU a 106 SFEU)
2. *Kartelové dohody — Rozhodnutí sdružení podniků — Pojem — Právní úprava týkající se systému povinného vzdělávání certifikovaných účetních přijatá svazem certifikovaných účetních členského státu — Zahrnutí*
(Článek 101 SFEU)
3. *Kartelové dohody — Ovlivnění obchodu mezi členskými státy — Kritéria pro posouzení*
(Článek 101 SFEU)
4. *Kartelové dohody — Narušení hospodářské soutěže — Rozhodnutí sdružení podniků — Právní úprava týkající se systému povinného vzdělávání certifikovaných účetních přijatá svazem certifikovaných účetních členského státu — Posouzení protisoutěžních účinků vnitrostátním soudem — Vyloučení hospodářské soutěže na podstatné části trhu ve prospěch tohoto stavovského sdružení a uložení diskriminačních podmínek v neprospěch konkurentů pro zbývající část tohoto trhu — Porušení unijních pravidel hospodářské soutěže — Odůvodnění nezbytností zajistit kvalitu služeb nabízených certifikovanými účetními — Nedostatek*
(Článek 101 odst. 1 a 3 SFEU a čl. 106 odst. 2 SFEU)

1. Certifikovaní účetní nabízející za úplaty účetní služby, spočívající zejména v plánování, organizaci a koordinaci účetnictví subjektů, podepisování jejich účetních závěrek a daňových přiznání, poradenství v oblasti účetnictví, daní a sociálního zabezpečení, jakož i zastupování osob povinných k dani, jejichž účetnictvím jsou pověřeni, ve správní fázi daňového řízení, a nesoucí jakožto členové svobodného povolání finanční rizika související s výkonem těchto činností, neboť v případě nerovnováhy mezi výdaji

a příjmy je certifikovaný účetní vyzván, aby sám uhradil zjištěný schodek, vykonávají hospodářskou činnost, a jsou tudíž podniky ve smyslu článku 101 SFEU, aniž by složitost a odbornost služeb, které poskytují, a skutečnost, že výkon jejich povolání je regulován, mohla takový závěr změnit.

(viz body 37, 38)

2. Takové nařízení, jako je nařízení o získávání vzdělávacích kreditů (Regulamento da Formação de Créditos), jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (Svaz certifikovaných účetních, dále jen OTOC), musí být považováno za rozhodnutí přijaté sdružením podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.

Zprvě totiž nelze mít za to, že takové nařízení nespadá do oblasti obchodu, jelikož sám OTOC nabízí vzdělávací akce určené certifikovaným účetním a že přístup jiných poskytovatelů, kteří si přejí poskytovat takové vzdělávání, podléhá normám obsaženým ve sporném nařízení. Povinnost certifikovaného účetního absolvovat vzdělávání podle způsobů určených tímto nařízením kromě toho úzce souvisí s výkonem jeho profesní činnosti, jelikož nesplnění této povinnosti by mohlo vést k disciplinárním sankcím, jako je pozastavení činnosti až na tři roky nebo vyloučení z tohoto stavovského sdružení. I za předpokladu, že by uvedené nařízení nemělo přímý dopad na hospodářskou činnost samotných certifikovaných účetních, nemůže tato skutečnost sama o sobě vyjmout rozhodnutí sdružení podniků z působnosti článku 101 SFEU. Takové rozhodnutí by totiž mohlo vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU nejen na trhu, na němž členové stavovského sdružení vykonávají svou činnost, ale i na jiném trhu, na němž samo stavovské sdružení vykonává hospodářskou činnost.

Zadruhé stavovské sdružení jako OTOC při přijetí nařízení o získávání vzdělávacích kreditů nevykonává pravomoci typické pro veřejnou moc, ale je spíše regulačním orgánem pro povolání, jehož výkon navíc představuje hospodářskou činnost.

Právní rámec, ve kterém se uzavírají dohody mezi podniky a přijímají se rozhodnutí sdružení podniků, stejně jako právní kvalifikace tohoto rámce v různých vnitrostátních právních rádech totiž nemají dopad na použitelnost unijních pravidel hospodářské soutěže, a zejména článku 101 SFEU. Kromě toho stanovy OTOC tomuto svazu nepřiznávají výlučné právo poskytovat vzdělávací akce určené certifikovaným účetním a nestanoví podmínky přístupu vzdělávacích institutů na trh povinného vzdělávání certifikovaných účetních.

Konečně, skutečnost, že OTOC nesleduje cíl dosahování zisku, nebrání tomu, aby byl subjekt, který provádí činnosti na trhu, považován za podnik, jestliže se odpovídající nabídka služeb nachází v soutěžním vztahu s nabídkou jiných subjektů sledujících cíl dosahování zisku.

(viz body 41–46, 48, 51, 52, 56, 57, 59, výrok 1)

3. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 65)

4. Takové nařízení, které zavádí systém povinného vzdělávání certifikovaných účetních s cílem zaručit kvalitu služeb nabízených těmito účetními, jako je nařízení o získávání vzdělávacích kreditů, jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (Svaz certifikovaných účetních, dále jen OTOC), představuje omezení hospodářské soutěže zakázané článkem 101 SFEU, pokud vylučuje hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části relevantního trhu ve prospěch tohoto stavovského sdružení a pro zbývající část tohoto trhu ukládá diskriminační podmínky v neprospěch konkurentů uvedeného stavovského sdružení, což musí ověřit předkládající soud.

Kromě toho ne každé rozhodnutí sdružení podniků, jež je způsobilé omezit svobodu jednání stran, spadá nezbytně pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Za účelem použití tohoto ustanovení v konkrétním případě je totiž třeba vzít v úvahu celkový kontext, ve kterém bylo dotčené rozhodnutí sdružení podniků přijato nebo působí své účinky, a konkrétněji jeho cíle. Omezení hospodářské soutěže provedené OTOC se v tomto ohledu jeví jako přesahující rámec toho, co je nezbytné pro zaručení kvality služeb nabízených certifikovanými účetními.

Konečně, podmínky použití výjimky stanovené v čl. 101 odst. 3 SFEU a v čl. 106 odst. 2 SFEU nejsou splněny.

(viz body 68–73, 93, 97–108, výrok 2)